

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU, KREŞ VE GÜNDÜZ BAKİMEVİ YARDIMINI PRİME TABİ TUTMADI

ÖZET : Kreş ve gündüz bakımevi hizmeti alan çalışanların her bir çocuğu için işveren tarafından kreş ve gündüz bakımevi hizmetini veren gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerine yapılan ödemeler, sigortaliya doğrudan yapılan bir ödeme olmadığından için prime esas kazanç kapsamında değerlendirilmeyecek ancak söz konusu ödemenin nakdi olarak doğrudan çalışana yapılması halinde ise sigortalının prime esas kazanç hesabında dikkate alınacak ödeme olarak değerlendirilecektir.

SİGORTALILAR İÇİN ÖDENEN KREŞ VE GÜNDÜZ BAKİMEVİ ÜCRETİNİN PRİME TABİ OLUP OLMAYACAĞI İLE İLGİLİ MEVZUAT:

A. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre Sigorta Primine Esas Kazançlar;

Hak edilen ücretlerin,

- Prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan o ay içinde yapılan ödemelerin ve işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen tutarların,
- İdare veya yargı mercilerince verilen karar gereğince yukarıdaki (1) ve (2) numaralı alt bentlerde belirtilen kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin,

brüt toplamından oluşmaktadır.

B. Sigorta Primine Esas Kazanca Tabi Olmayan Kazançlar:

Aynı yardımlar ve ölüm, doğum ve evlenme yardımları, görev yollukları, seyyar görev tazminatı, kıdem tazminatı, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı mahiyetindeki toplu ödeme, keşif ücreti, ihbar ve kasa tazminatları ile Kurumca tutarları yıllar itibarıyla belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamları, işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı asgari ücretin % 30'unu geçmeyen özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payları tutarları, prime esas kazanca tabi tutulmamaktadır.

Belirtilen istisnalar dışında her ne adla yapılırsa yapılsın tüm ödemeler ile aynı yardım yerine geçmek üzere yapılan nakdi ödemeler sigorta primine tabi tutulmaktadır.

C. Sigortalılar için ödenen Kreş ve Gündüz Bakımevi Ücretinin Prime Tabi olup olmayacağına değerlendirilmesi:

Bilindiği üzere, 21/3/2018 tarihli ve 7103 sayılı Kanununun 4'üncü maddesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun gelir vergisinden istisna edilen ücretleri düzenleyen 23'üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (16) numaralı bent eklenmiştir.

"İşverenlerce, kadın hizmet erbabına kreş ve gündüz bakımevi hizmeti verilmek suretiyle sağlanan menfaatler (işverenlerce bu hizmetlerin verilmediği durumlarda, ödemenin doğrudan bu hizmetleri sağlayan gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerine yapılması şartıyla, her bir çocuk için aylık, asgarî ücretin aylık brüt tutarının %15'ini aşmamak üzere bu istisnadan yararlanır. Kreş ve gündüz bakımevi hizmetini sağlayanlara yapılan ödemelerin belirlenen istisna tutarını aşan kısmı ile hizmet erbabına bu amaçla nakden yapılan ödemeler ve sağlanan menfaatler ücret olarak vergilendirilir. Bu bentte yer alan %15 oranını, asgarî ücretin aylık brüt tutarının %50'sine kadar artırmaya ve kanuni seviyesine getirmeye Cumhurbaşkanı, bu istisnanın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.)"

Söz konusu düzenlemenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar 11 Haziran 2018 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan 303 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile açıklanmıştır.

5510 sayılı kanuna göre yapılan ödemelerden prim kesilebilmesi için bunların ücret ve ücretten sayılan kazançlar niteliğinde olması gerekmektedir.

Genelde, sigortalı işçinin kazancı, işverenden almış olduğu ücrettir. Sigortalının çalıştığı ayda almaya hak kazandıkları ve ücret kavramına giren her türlü ücretleri prim hesabına esas alınmaktadır.

5510 sayılı kanununun 80. maddesinin (c) bendinde ".....her ne adla yapılırsa yapılsın tüm ödemeler ile aynı yardım yerine geçmek üzere yapılan nakdi ödemeler prime esas kazançta tabi tutulur..." hükmü yer almaktadır. Kanun hükmünün düzenleniş amacına bakıldığında, karşılığı nakit ödeme biçiminde sigortalıya yapılan doğrudan ödemeler ile yukarıda (B.) bölümünde sayılan sigorta priminden istisnalar dışında kalan tüm aynı yardımların prim matrahına dahil edilmesi gerekmektedir.

Ancak, "aynı yardım" deyiminin anlamını göreceli bir kavram olup, yargı kararlarıyla belirlenmiştir. Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin 05/02/2007 tarihli ve 2006/4180-2007/1193 sayılı kararında " ...Aynı yardımlardan amaç, sosyal ve kişisel bir ihtiyacın karşılanması yolunda yapılan bir yardımdır. Yardımın aynı veya para olarak yapılmasının önemi bulunmamaktadır." denilmekte ve önemli olanın yardım niteliği olduğu, yoksa bunun para olarak ya da mal olarak yapılmasının yardım niteliğini değiştirmeyeceğini belirtmiştir.

30.10.2018/174-3

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin “Ücret tediye bordrosu” başlıklı 105 inci maddesinde, işverenlerin, Kuruma verdikleri prim belgesinde yazılı olanları doğrulayıcı nitelikte olmak ve Kanunun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin (5) numaralı alt bendinde sayılan hususları içerecek şekilde aylık ücret tediye bordrosu düzenlemekle yükümlü buldukları belirtilmiş olup söz konusu bentte işverenler tarafından ibraz edilen aylık ücret tediye bordrosunda “sigortalının ücreti, ödenen ücret tutarı” bilgilerinin de bulunmasının zorunlu olduğu hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan ücret tediye bordrosunda yer verilmesi gereken bilgiler arasında bulunan ücret kavramı;

- 5510 sayılı Kanunun 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (12) numaralı bendinde, 4’üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara saatlik, günlük, haftalık, aylık veya yıllık olarak para ile ödenen ve süreklilik niteliği taşıyan brüt tutar,
- 193 sayılı Kanunun 61 inci maddesinin birinci fıkrasında, işverene tabi belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatler,

olarak tanımlanmıştır. Bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere vergi mevzuatına göre ücretin kapsamı 5510 sayılı Kanuna göre daha geniştir. Nitekim, sigortalıya doğrudan ödenmeyen, hizmeti karşılığı sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatler de ücret olarak değerlendirilmekte olup 193 sayılı Kanunda öngörülen istisnalar dışında kalması durumunda ise vergilendirilecek kazanç olarak dikkate alınmaktadır.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, işverenlerce kreş ve gündüz bakımevi hizmeti alan kadın çalışanlarına nakdi olarak doğrudan bir ödeme yapılmadığı, kreş ve gündüz bakımevi hizmetini veren gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerine ödemenin yapıldığı, bu şekilde sağlanan menfaat ve yapılan ödemelere ilişkin tutarların, vergi mevzuatı gereğince asıl ücret ile birlikte ücret bordrosunda gösterilmesi gerektiği dolayısıyla sigortalıya bu şekilde sağlanan menfaat ve yapılan ödemelere ilişkin tutardan 5510 sayılı Kanunun 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında prime esas tutulacak bir kazanç elde edilmediği anlaşılmaktadır. Söz konusu ödemenin 193 sayılı Kanunda öngörülen istisna tutarın üzerinde olması veya erkek çalışana yapılması bu durumu değiştirmemektedir.

Bu itibarla, kreş ve gündüz bakımevi hizmeti alan çalışanların; her bir çocuğu için işveren tarafından kreş ve gündüz bakımevi hizmetini veren gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerine yapılan ödemeler, sigortalıya doğrudan yapılan bir ödeme olmadığından cihetle prime esas kazanç kapsamında değerlendirilmeyecek, ancak, söz konusu ödemenin nakdi olarak doğrudan çalışana yapılması halinde ise sigortalının prime esas kazanç hesabında dikkate alınacak ödeme olarak değerlendirilecektir.

Saygılarımızla...

[“Kreş ve Gündüz Bakımevi Yardımı” 12.10.2018 tarihli SGK genel yazısı tam metni...>>>](#)